

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 20.11.2007
COM(2007) 724 konč.

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

Enotni trg za Evropo 21. stoletja

{COM(2007) 725 konč.}
{SEC(2007) 1517}
{SEC(2007) 1518}
{SEC(2007) 1519}
{SEC(2007) 1520}
{SEC(2007) 1521}

KAZALO

1.	Uvod.....	3
2.	Izkoriščanje priložnosti za državljane.....	4
2.1.	Večja moč potrošnikom in MSP	4
2.2.	Delovanje globalizacije v korist Evrope	6
2.3.	Nova področja: znanje in inovacije.....	8
2.4.	Družbena, okoljska in kohezijska razsežnost.....	10
3.	Doseganje rezultatov	11
3.1.	Enotni trg, bolj podprt z dokazi in usmerjen k učinkom.....	11
3.2.	Večja usmerjenost in boljše izvrševanje	12
3.3.	Večja decentralizacija in podprtost z mrežami	13
3.4.	Dostopnejši in boljše predstavljen javnosti	13
4.	Sklepne ugotovitve.....	14

1. UVOD

Enotni trg je steber Evropske unije. Uresničuje prosti pretok oseb, blaga, storitev in kapitala ter Evropejcem zagotavlja resnične ugodnosti¹. Ustvarja nova delovna mesta in spodbuja rast. Evropejcem omogoča, da živijo, delajo, študirajo in se upokojijo v drugi državi. V okviru programa Erasmus je evropsko mobilnost izkoristilo milijon in pol študentov. Enotni trg pospešuje visoke standarde kakovosti in varnosti, potrošnikom pa prinaša širšo izbiro blaga in storitev po nižjih cenah. Ustvaril je skupna pravila za podjetja in dostop do trga s 500 milijoni potrošnikov. Enotni trg je bil poglavitni za nemoteno delovanje evropskih ekonomskih in monetarnih politik ter trdna podlaga za uvedbo eura. Razširjeni enotni trg daje z ustvarjanjem novih priložnosti, spoštovanjem socialnih pravic in spodbujanjem visokih zdravstvenih, varnostnih in okoljskih standardov Evropi bolj odprt, raznovrsten in konkurenčen značaj.

Kljub temu je znotraj enotnega trga še veliko neizkoriščenega potenciala. Poleg tega se mora prilagoditi novim razmeram. Februarja 2007 je Komisija predstavila svojo vizijo enotnega trga 21. stoletja: močen, inovativen in konkurenčen trg, ki v največji možni meri izkorišča potencial storitev, ponuja neposredne koristi potrošnikom in podjetnikom ter Evropo postavlja na položaj, od koder se lahko bolje odziva na globalizacijo in jo oblikuje².

Ta pregled vizijo spreminja v dejanja. Enotni trg se bo oprl na svoje že obstoječe trdne temelje in svoje odzivanje prilagajal novim izzivom – globalizaciji, hitremu tempu inovacij in sprememb, razvijajočim se družbenim ter okoljskim razmeram. V zdajšnji večji in raznovrstnejši EU mora enotni trg prav tako:

- **dosegati boljše rezultate za državljane, potrošnike in MSP:** enotni trg se mora bolj odzivati na pričakovanja in skrb za državljane. Potrošnikom mora še naprej zagotavljati koristi v obliki nizkih cen, kakovosti, raznovrstnosti, dostopnosti ter varnosti blaga in storitev. Zagotavljati mora ustrezne pogoje za mala in srednje velika podjetja;
- **bolje izkoristiti globalizacijo:** enotni trg je močno sredstvo, ki omogoča, da koristi globalizacije dosežejo Evropejce. Čim bolje mora izkoristiti svojo vlogo odskočne deske za podjetja, ki vstopajo na svetovne trge, privlačnega prostora za vlagatelje in svetovnega voditelja na področju določanja normativnih pravil in standardov;
- **odpirati nova področja znanja in inovacij:** enotni trg mora intenzivneje podpirati proizvode in storitve, ki temeljijo na znanju in tehnologiji, kot sredstva prihodnje rasti;
- **vkjučevati močno družbeno in okoljsko razsežnost:** politika enotnega trga mora v celoti upoštevati posledice, ki jih ima odpiranje trga na družbo in okolje; podkrepiti jo morajo ukrepi, ki vsem državljanom in podjetjem omogočajo, da izkoristijo prednosti, ki jih prinašajo nove priložnosti.

Vsega tega se je treba lotiti z novimi delovnimi metodami in raznovrstnimi orodji. Prizadevanja na tem področju so osredotočena na odstranjevanje čezmejnih ovir predvsem s pravnimi ukrepi. Naslednji korak bi moral biti razvoj raznovrstnejših orodij in pristopa, bolj

¹ V delovnem dokumentu služb, objavljenem vzporedno s tem poročilom, so opisani dosežki enotnega trga.

² COM(2007) 60 z dne 21. februarja 2007.

usmerjenega na učinke: tako bi trgi postali učinkovitejši, zlasti na področjih, ki bodo prinesla največ koristi za potrošnike, rast in ustvarjanje novih delovnih mest. V skladu s cilji Evrope za „boljšo pravno ureditev“ bo več pozornosti namenjene izvajanju in izvrševanju, nadaljnji krepitvi preučevanja učinkov in posvetovanja z zainteresiranimi stranmi, poenostavitvi obstoječe zakonodaje, kolikor je mogoče, skrajšanju nepotrebnih upravnih postopkov in izvajanju sistematičnega ocenjevanja politik in zakonov. Zaveze tem prizadevanjem daleč presegajo samo „Bruselj“: v širši, raznovrstnejši EU je uspeh odvisen od partnerstva z državami članicami in vključenosti širšega kroga zainteresiranih strani.

Enotni trg je v središču vrste politik EU. Uvedba eura ob prelomu stoletja in njegovo sprejetje v vse več državah članicah EU krepi vzajemno delovanje enotnega trga ter ekonomske in monetarne unije. Euro se je izkazal kot element stabilnosti in gibalno procesa enotnega trga, od katerega nima koristi samo euroobmočje, ampak gospodarstvo EU kot celota. Enotni trg je kot močen vzgon rasti in novih delovnih mest ključnega pomena pri doseganju prednostnih nalog lizbonske strategije. Komisija bo decembra 2007 predstavila predloge za njeno nadaljevanje, ki bo vključevalo spremljanje tega pregleda. Enotni trg skupaj s socialno in okoljsko politiko prispeva k ciljem trajnostnega razvoja.

Pregled opredeljuje nov pristop k enotnemu trgu. Ne vsebuje značilnega zakonodajnega akcijskega programa. Njegov namen je vzdrževanje prožnosti in prilagodljivosti ter hkrati ohranjanje pravne in regulativne varnosti, ki je potrebna za trajnost dobro delujočega enotnega trga. Spodaj sledi povzetek načina, na katerega bo to doseženo, z nazornimi ukrepi. Podrobnosti so opisane v dokumentih o spremljanju trga, instrumentih enotnega trga in trgovinskih instrumentih, ki spremljajo pregled. Spremni dokument o maloprodajnih finančnih storitvah podrobneje ponazarja, kako se bo ta pristop uporabljal v tem pomembnem sektorju. Pregled dopolnjuje vizija načina povečevanja priložnosti, dostopa in solidarnosti v Evropi 21. stoletja, ki je predstavljena skupaj s pregledom in spremnim dokumentom o storitvah splošnega interesa. Ti dokumenti, skupaj s povzetkom dosežkov enotnega trga, sestavljajo „paket o pregledu“. So pomemben del odziva Komisije na izzive globalizacije iz Sporočila „Evropski interes: uspeh v času globalizacije“³, ki je bil predstavljen na neuradnem srečanju Evropskega sveta oktobra 2007.

2. IZKORIŠČANJE PRILOŽNOSTI ZA DRŽAVLJANE

2.1. Večja moč potrošnikom in MSP

Enotni trg mora potrošnikom in MSP zagotavljati boljše rezultate in resnične koristi ter se odzivati na njihova pričakovanja in skrbi. Potrošniki se morajo počutiti gotove in usposobljene za uresničevanje svojih pravic v celoti. Odpiranje trga je tesno povezano s potrošniško politiko. Danes lahko potrošniki kupujejo v drugih državah EU ali prek interneta, ne da bi jih skrbelo plačilo carinskih dajatev ali dodatnega davka na dodano vrednost. Uživajo zagotovilo visokih varnostnih standardov živil in drugih izdelkov široke porabe. Zahteve za označevanje izdelkov in živil ter preglednost cen jim olajšujejo neposredno primerjanje pri nakupovanju. Blago, ki ni v skladu s prodajno pogodbo, je mogoče vrniti in mora biti zamenjano ali popravljeno. Sprejeta je bila zakonodaja, ki preprečuje nepošteno poslovno ravnanje in zavajajoče oglaševanje. Potrošniki se lahko za podporo in nasvete glede čezmejnih sporov obrnejo na Evropsko mrežo centrov za varstvo potrošnikov (ECC-Net).

³ COM(2007) 581 z dne 3. oktobra 2007.

Komisija je pred kratkim predlagala uveljavitev Listine o pravicah potrošnikov energije, ki opredeljuje osnovne pravice potrošnikov na področjih dobave električne energije in plina. Blaginjo potrošnikov ščiti tudi strogo izvrševanje pravil EU o konkurenci: karteli v sektorjih od tekočih stopnic do piva so bili razbiti, protikonkurenčne združitve med letalskimi prevozniki so bile prepovedane, podjetja kot so Microsoft, Telefonica, Deutsche Telekom in Wanadoo so bila primorana prenehati zlorabljati svoj prevladujoči položaj, nadzor državnih pomoči zagotavlja ustrezno porabo javnih sredstev. Vse to je prispevalo k uspešnejšim in inovativnejšim trgov, ki zagotavljajo boljše blago in storitve po ugodnejših cenah.

Treba pa je narediti še več. Enotni trg se mora še naprej osredotočati na področja, ki vplivajo na vsakdan potrošnikov, kot so energija, telekomunikacije, maloprodajne finančne storitve ter trgovina na debelo in drobno. Pomanjkanje učinkovite konkurence in razdrobljenost trgov, deloma zaradi razlik v nacionalnem pogodbenem pravu, bi bilo treba obravnavati tako, da bi lahko potrošniki učinkovito uporabljali koristi odpiranja trga in lažje razumeli, na kakšne načine jim lahko enotni trg koristi. Z izobraževanjem in povečanjem moči potrošnikov, na primer na področju maloprodajnih finančnih storitev, lahko ukrepi na ravni EU spodbujajo produktivnost in učinkovitost. Čeprav je regulativni okvir za e-trgovino vzpostavljen, je mogoče storiti še več, da bodo državljani lahko izkoriščali priložnosti, ki jih ponuja internet.

Enotni trg mora vzdrževati standarde na visoki ravni, še posebej na področjih, kot je varnost izdelkov in živil. Izboljšave upravljanja trga blaga potekajo na primer prek okrepljenega tržnega nadzora in boljše usklajenosti med akreditacijskimi, certifikacijskimi in nadzornimi organi. Tako naj bi se izboljšalo tudi razumevanje označevanja proizvodov z znakom CE za večjo zaščito potrošnikov pred nevarnimi proizvodi. Varno in kakovostno naj ne bi bilo le blago, ampak tudi storitve. Zagotavljanje varnosti in kakovosti ter obveščanje o tem v storitvenem sektorju zahteva še nadaljnji razmislek.

Enotni trg mora prav tako nadaljevati izboljševanje okvirnih pogojev za podjetja. V nasprotju z velikimi podjetji, ki so bila v preteklosti zelo uspešna pri izkoriščanju priložnosti, ki jih ponuja enotni trg, pa mala in srednje velika podjetja pogosto čutijo, da je enotni trg razdrobljen in se je na njem težko uveljaviti. Zapletenost enotnega trga za MSP na primer še povečujejo jezikovna raznolikost Evrope ter njene različne kulturne in potrošniške usmeritve, ki so njeno neprecenljivo premoženje in vir inovacij. Druga ovira na poti prodoru MSP na enotni trg so lahko različni pristopi k obdavčevanju in težave pri iskanju enoglasne podpore enotnemu pristopu k pravilom obdavčevanja. Čeprav se je v zadnjih letih postopek ustanovitve podjetij v vseh delih Evrope skrajšal in poenostavil, je treba za izboljšanje dostopa za MSP, za olajšanje njihove rasti in sprostitev njihovega poslovnega potenciala še veliko narediti. Komisija se bo posvetovala z vsemi zainteresiranimi stranmi, da bo razvila nadaljnje pobude za boljšo prilagoditev enotnega trga potrebam današnjih MSP.

Okvir 1. Trg za potrošnike in MSP

Pravice in varstvo potrošnikov Globalni pristop k pravicam potrošnikov v EU bo omogočil vzpostavitev preprostega in lahko izvršljivega regulativnega okvira ter pomagal odstraniti ovire v čezmejnem nakupovanju, s katerimi se trenutno srečujejo potrošniki in podjetja. Dajanje večje moči potrošnikom, vključno s potrošniki, ki so ranljivejši, imajo posebne potrebe ali so invalidni, določanje pravic in standardov dostopnosti ter zaščita pred tveganji in grožnjami, s katerimi se kot posamezniki ne morejo spopasti, je osrednji cilj strategije potrošniške politike. Komisija bo na podlagi pregleda pravnega reda Skupnosti o varstvu potrošnikov predstavila nadaljnje pobude za leto 2008 o pogodbenih pravicah potrošnikov in kolektivnih pravnih sredstvih ter omogočila odškodninske zahteve za primere kršitve pravic potrošnikov in konkurenčnega prava.

Dostop do kakovostnih maloprodajnih finančnih storitev Izbira tekočega bančnega računa, načina plačevanja, investicijskega proizvoda ali zavarovalnega produkta, posamezne hipoteke, varčevalne ali pokojninske sheme ali sheme posojil in zavarovanja motornega vozila – vse to so pomembne osebne odločitve, ki občutno vplivajo na proračun gospodinjstva. Dokazi nakazujejo, da lahko ta sektor zagotavlja večje koristi glede cen, izbire in zaupanja v ponujene proizvode in storitve. V delovnem dokumentu služb, objavljenem vzporedno s tem poročilom, so opisane pobude, ki jih Komisija predvideva za pospeševanje konkurence in izboljšanje zmožnosti potrošnikov za samostojno odločanje. Med njimi so ukrepi za spodbujanje finančne pismenosti, omogočanje prostega gibanja potrošnikov med ponudniki in preproste menjave bančnih računov, odpravljanje nekonkurenčnega navezovanja proizvodov ter spodbujanje trga hipotekarnih kreditov.

Varnost živil EU se zavezuje, da bo na svojem celotnem ozemlju zagotavljala največjo možno varnost živil. Komisija bo predstavila pobudo za označevanje živil in prehrane ter pregledala zakonodajo o novih živilih.

Farmacevtski izdelki Nadaljnja krepitev in racionalizacija mehanizmov tržnega nadzora za zdravila bo prispevala k izboljšanju varnosti bolnikov v Evropi. Z izboljšano dostopnostjo podatkov o farmacevtskih izdelkih in storitvah se bodo bolniki lažje in bolj osveščeno odločali o svojem zdravju. Paket ukrepov za uresničitev teh ciljev, ki ga pripravlja Komisija, bo hkrati prispeval k ohranitvi Evrope kot glavnega prizorišča inovacij in razvoja, povezanih z zdravjem.

Zakon za mala podjetja v Evropi Komisija bo preučila vrsto pobud za podporo MSP v obliki zakona za mala podjetja v Evropi v letu 2008. Le-ta bi lahko zagotovil smernice in določbe, pisane na kožo MSP, po načelu „najprej razmisliš v malem“. Združil bi elemente MSP, ki so prisotni v različnih politikah in zakonodaji, z namenom nadaljnjega zmanjševanja nepotrebnih upravnih bremen, povečevanja vključenosti MSP v programe EU, nadaljnjega izboljševanja dostopa MSP do javnega naročanja in zmanjševanja ovir v čezmejni trgovini. To bi dalo zagon inovacijam in rasti. Komisija bo preučila tudi vpliv politik in praks obdavčevanja na rast MSP ter predlagala statut evropskega podjetja v zasebni lasti za lažje čezmejno poslovanje MSP.

Izboljšanje davčnega okolja Nadaljevala se bodo prizadevanja za zmanjšanje stroškov usklajevanja zaradi davčne fragmentacije notranjega trga, zlasti za MSP, in da se podjetjem omogoči izbira enotne davčne osnove na ravni EU. Politične pobude za zmanjševanje dvojnega obdavčevanja bi morale prav tako prispevati k lažjemu opravljanju čezmejnih dejavnosti tako podjetij kot posameznih državljanov.

2.2. Delovanje globalizacije v korist Evrope

Globalizacija je pomemben vir razgibanosti in sprememb. Enotni trg je največja prednost Evrope pri izkoriščanju ugodnosti globalizacije. Evropejcem omogoča, da izkoriščajo nizke cene in širšo ponudbo, ki jih prinaša odpiranje svetovnih trgov. Podjetja opominja, da izboljšajo svojo učinkovitost in v svoje poslovanje vključijo inovacije ter jim pomaga pri krepitvi njihove konkurenčnosti za uspešen vstop na svetovne trge. Zaradi enotnega trga je

Evropa privlačnejša za vlagatelje in podjetja s celega sveta. Evropo vodi na vodilni položaj na področju določanja norm in zблиževanja pravil po vsem svetu, olajšuje evropski izvoz in zagotavlja izpolnjevanje nujnih uvoznih standardov, s čimer tudi ščiti evropske državljane.

EU je pri razvoju svoje regulativne ureditve sodelovala z državami članicami, da bi skupaj uskladile svoje različne pristope in našle pravo razmerje za razcvet trgovine ob spoštovanju delovnega prava ter zdravstvenih, varnostnih in okoljskih standardov. EU je tako razvila sodoben in inovativen regulativni in nadzorni okvir ter se na mnogih področjih uveljavila kot svetovni določevalec standardov, na primer na področjih varnosti proizvodov, varnosti živil, varstva okolja, javnega naročanja, urejanja financ in računovodstva. Standard GSM zdaj uporablja skoraj dve milijardi in pol uporabnikov mobilnih telefonov po vsem svetu. EU je vzpostavila nova pravila na področjih trgovanja z emisijami ogljikovega dioksida, varnosti v letalstvu ali kemikalij, ki jih zdaj po svetu postopno sprejemajo. Svetovnega dosega je tudi konkurenčna politika EU; Komisija izpodbija karte, protikonkurenčne združitve in zlorabe prevladujočega položaja, ki vplivajo na evropske potrošnike in podjetja, ne glede na državo podjetij. Mednarodne razmere se hitro spreminjajo. Mnogo izzivov vse pogostejše zahteva usklajeno globalno ukrepanje, tako na področju spopadanja s podnebnimi spremembami kot boja proti piratstvu in ponarejanju. Poraja se nov mednarodni pristop, osredotočen na sodelovanje na področju zakonodaje, zблиževanja standardov in enakovrednosti pravil. V interesu EU in njenih partneric je, da ta pristop še naprej razvijajo. To bo spodbujalo „približevanje vrhu“ in ne „tekme, ki vodi proti dnu“.

Kako lahko to dosežemo? Nadaljevanje poti se mora opirati na tri stebre, ki so bili razčlenjeni v agendi Globalna Evropa⁴.

Okvir 2. Globalna Evropa: pot naprej

Širjenje konkurenčnega prostora evropskih podjetij prek fizičnih meja enotnega trga, odpiranje drugih trgov z večstransko in dvostransko liberalizacijo trgovine in dejavno izvrševanje pravic dostopa do trga. Komisija ostaja zavezana uspehu razvojne agende iz Dohe. Na podlagi programa, ki ga je oblikovala Svetovna trgovinska organizacija, je Komisija začela pogajanja za „poglobljene“ sporazume o prosti trgovini z namenom omogočanja boljšega dostopa do trga podjetjem EU in večje stopnje zблиževanja zakonodaje. Stekle bodo tudi posebne pobude za pospeševanje izvrševanja pravic intelektualne lastnine in popolno spoštovanje mednarodnih pravil o subvencijah. Poleg tega nadzor državnih pomoči, eden od instrumentov konkurenčne politike, zagotavlja celovit konkurenčen notranji trg. Za ustrezen odziv na nepošten tuje subvencije in druge nepošten trgovinske prakse ter za zagotovitev enakih pogojev na mednarodni ravni, vključno z dejavnim odpiranjem trgov v tujini, mora to dopolnjevati dejavna uporaba orodij trgovinske politike.

Širjenje regulativnega prostora enotnega trga s spodbujanjem sodelovanja na področju standardov in vrednot Evrope v tujini, uporaba najboljših praks od vsepovsod v evropski zakonodaji in zagotavljanje, da se bodo evropski standardi uveljavili kot svetovna referenca. Komisija sodeluje v vrsti večstranskih in dvostranskih dialogov o izboljšanju zблиževanja zakonodaje z glavnimi partnericami in neposrednimi sosedi EU. Na večstranski ravni je pomembno v agendi Svetovne trgovinske organizacije poudariti vprašanje zakonodajne usklajenosti. Dvostranski forumi, kot sta dialog o urejanju finančnih trgov med EU in ZDA ter nedavno ustanovljeni Transatlantski ekonomski svet, ponujajo dobre priložnosti za učinkovito sodelovanje. Takšna prizadevanja bi morala biti bolj osredotočena, dopolnjevati bi morala trgovinska pogajanja in biti učinkovitejše povezana s prizadevanji v usposabljanju, pomoči in sodelovanju na področju raziskovanja. Komisija bi morala prav tako podpirati evropske nadzorne in zakonodajne organe pri poglobljanju njihovega

⁴

COM(2006) 567 z dne 4. oktobra 2006.

mednarodnega sodelovanja. EU mora ostati vodilna v mednarodnih organih, ki oblikujejo pravila in določajo standarde; pomembno je, da pri tem zastopa enotno mnenje. Komisija si bo na primer prizadevala za intenzivnejše zbliževanje pravil konkurence na mednarodnih prizoriščih, kot je Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD). Nenazadnje se mora EU tudi učiti: preučevanje svetovnih standardov pri oblikovanju lastnih političnih rešitev v Evropi in zgledovanje po najboljših praksah tujih zakonodajnih organov naj bi pomagalo izboljšati zakonodajo EU in omogočilo njeno sprejetje v tujini.

Zagotavljanje, da koristi odprtosti dosežejo evropske državljane v obliki boljših standardov, nižjih cen in širše izbire, kar naj bi dosegli s pozornim spremljanjem trgov in z ustreznim ukrepanjem za izboljšanje njihovega delovanja ali z ustvarjanjem bolj konkurenčnega okolja na ravni EU ali v državah članicah. EU je naložena posebna odgovornost spremljanja trgovinskih dogovorov in zagotavljanja, da ti dogovori dosegajo želeni učinek. Primer tekstila dobro ponazarja pogoje, ki morajo biti izpolnjeni za uspešno odpiranje trga. Januarja 2005, po približno desetletje dolgem prehodnem obdobju, so pravila STO razbila 40 let stari sistem kvot za tekstil in oblačila (sporazumi o tekstilu). Nedavna študija je pokazala, da so se večinoma pozitivni učinki za potrošnike po EU zelo razlikovali, v odvisnosti od strukture konkurenčne domače industrije in obsega konkurence v maloprodajnem sektorju. Na Irskem in v Združenem kraljestvu so cene oblačil realno padle za približno 50 odstotkov, medtem ko so v Italiji in Španiji v veliki meri ostale nespremenjene. Tovrstna analiza bo opravljena v drugih sektorjih s spodbujanjem spremljevalnih ukrepov, da bi pridobitve mednarodne trgovine dosegle potrošnike.

Spremni dokument tega poročila o zunanjih razsežnostih enotnega trga podrobno opisuje, kako bi bilo treba pri odzivanju na spremenljive svetovne razmere prilagoditi orodja enotnega trga.

2.3. Nova področja: znanje in inovacije

Enotni trg, ki je bil prvotno zasnovan za gospodarstvo, ki se zanaša na primarne izdelke in izdelano blago, se mora prilagoditi, če želi pospeševati odprtost in integracijo v gospodarstvu, ki temelji na znanju in je usmerjeno k storitvam.

Danes v gospodarstvih v Evropi prevladujejo storitve. Storitveni sektor pomeni 70 % BDP, 68 % zaposlenih in 96 % novih delovnih mest, ustvarjenih v EU. Vendar pa pomeni samo 20 % trgovine znotraj EU. To kaže na dejstvo, da imajo storitve same po sebi pogosto lokalni značaj, stranke pa si želijo biti čim bližje ponudniku storitev. Kaže tudi na potrebo po izkoriščanju novega potenciala, zmanjšanju ovir in povečanju konkurence v storitvenem sektorju. Samo šest odstotkov Evropejcev uporablja čezmejne elektronske transakcije, torej ostaja še veliko potenciala neizkoriščenega.

Na tem področju je bilo sprejetih že veliko ukrepov. Nov zagon naj bi v opravljanje storitev v EU uvedlo izvajanje direktive o storitvah, ki mora biti do konca leta 2009 prenesena v nacionalno zakonodajo. Podobno bodo potem, ko bodo v celoti izvedene, konkretne rezultate prinesle tudi pobude v omrežnih dejavnostih – energiji, telekomunikacijah, poštnih storitvah, prevozu. Državljeni in podjetja imajo na primer zahvaljujoč združenemu evropskemu okviru za področje telekomunikacij koristi od nižjih cen, večje izbire in inovativnejših storitev. Preusmeritev državne pomoči horizontalnim ciljem, kot so inovacije in znanje, bi tudi morala pomagati temeljiteje izkoristiti potencial enotnega trga.

Mogoče pa je narediti še več. Državljeni, podjetja in javni organi bi morali imeti na primer priložnosti z informacijsko in komunikacijsko tehnologijo (IKT) izkoriščati nove možnosti po vsej Evropi. IKT je nujno potrebna za dobro delovanje „e-notranjega trga“, saj ustvarja interoperabilne storitve, kot so e-izdajanje računov, e-javno naročanje in e-carina. Zaradi

hitrega razvoja teh tehnologij obstaja tveganje, da se bodo države članice odločile za različne ali nezdružljive rešitve, kar bo privedlo do novih „e-ovir“ za končne uporabnike. Države članice in Komisija morajo skupaj podvojiti svoja prizadevanja, da bi se izognili razdrobljenosti trga in podprli skupno dogovorjene rešitve IKT.

Pri pospeševanju prostega pretoka znanja in inovacij kot „pete svoboščine“ na enotnem trgu se morajo prizadevanja še nadaljevati. Enotni trg je lahko podlaga za pospeševanje inovacij v Evropi. Spodbuja širjenje novih tehnologij po vsej EU. Primeren je za omrežja, virtualna in resnična, ter pospešuje razvoj naprednega sektorja logistike in omogoča celovito upravljanje pretoka blaga, energije, informacij, storitev in oseb. Z omogočanjem mobilnosti delavcev, raziskovalcev in študentov olajšuje izmenjavo znanja. Številne pobude za spodbujanje znanja in inovacij na enotnem trgu so opisane spodaj.

Okvir 3. Širjenje področij: inovativni ljudje, proizvodi in storitve

Mobilnost raziskovalcev Sedmi okvirni raziskovalni program ponuja neposredno podporo omrežnim in celostnim raziskavam povsod v EU. Kot del uresničevanja evropskega raziskovalnega prostora potekajo priprave na uvedbo „potnega lista za raziskovalce“, ki bo odstranil ovire v mobilnosti raziskovalcev in poenostavil izmenjave raziskovalcev.

Posodobljen okvir e-komunikacij Novi predlogi Komisije za reformo telekomunikacijskih pravil EU so namenjeni dopolnitvi enotnega trga na področju telekomunikacijskih storitev, kar je nujno potrebno za širše digitalno gospodarstvo in družbo. Ti predlogi bodo povečali doslednost in predvidljivost ter olajšali uvedbo novih čezmejnih storitev na trgu. Prav tako bodo sprostili gospodarski potencial Evrope kot vodilne na področju brezžičnih tehnologij, saj bodo izboljšali učinkovitost, prožnost in tržno usmerjenost politik radijskega spektra. Leta 2008 bo predlogom sledila pobuda za posodobitev univerzalne storitve v podporo prehoda v informacijsko družbo za vse.

Pravice intelektualne lastnine Postavljeni so bili temelji za odločanje o skupnem okviru EU za zaščito patentov, katerega rezultat bi bil preprost, stroškovno učinkovit in zelo kakovosten patentni sistem za Evropo. Komisija bo leta 2008 predstavila strategijo za pravice industrijske lastnine, vključno z dejavnostmi za izboljšanje osveščenosti MSP in njihovega izvrševanja pravic industrijske lastnine ter upravljanja teh pravic s strani raziskovalnih ustanov, ki se financirajo iz javnih sredstev. Poleg tega bo predstavljen predlog carinskega akcijskega načrta za boj proti ponarejanju in piratstvu.

Standardizacija Komisija bo leta 2008 predstavila strategijo za standardizacijo, ki bo odprla pot rezultatom R&R na trge, zlasti prek MSP, in olajšala uveljavitev novih energetsko gospodarnih in okoljskih tehnologij. Poseben poudarek bo na sodelovanju MSP in raziskovalne skupnosti.

E-izdajanje računov Komisija bo predlagala evropski okvir za e-izdajanje računov, ki bo olajšalo pošiljanje računov v elektronski obliki po vsej EU.

E-overjanje in e-podpisi Komisija bo leta 2008 na podlagi tekočega dela na področju e-uprave predstavila poseben akcijski načrt za nadaljnjo spodbujanje izvajanja medsebojno priznanih in interoperabilnih elektronskih podpisov in e-overjanja (elektronska identiteta) med državami članicami, s čimer bo opravljanje čezmejnih javnih storitev lažje.

E-carina Leta 2008, v letu 40. obletnice carinske unije, bodo Komisija in države članice začele izvajati Odločbo o e-carini, katere namen je doseči interoperabilnost informacijskih sistemov carine in podjetij po vsej EU.

2.4. Družbena, okoljska in kohezijska razsežnost

Odpiranje trgov ter gospodarsko povezovanje vplivata na družbo in okolje, kar je treba upoštevati v Evropi in tujini. To zahteva boljše ocenjevanje učinka odločitev in boljše skupno zmogljivost predvidevanja, vzdrževanja in upravljanja sprememb, ki jih prinašata večje odpiranje in tehnološki razvoj. Pri tem je pomembno tudi zagotoviti, da tržne cene odražajo realne stroške, ki jih imajo za družbo in okolje, ter osveščati državljane o družbenih in okoljskih vplivih njihovih potrošniških izbir. Te prednostne naloge so nujno potrebne za dolgoročen obstoj enotnega trga in so jedro strategije trajnostnega razvoja, da bi bile koristi bolj odprtega sveta enakomerneje porazdeljene in bi se ohranile tudi za prihodnje generacije.

Razvoj enotnega trga je potekal v tesni povezanosti z evropsko socialno agendo. Celoto skupnih pravic in vrednot, ki so jasno izražene v členu 2 reformne pogodbe in v pravnem redu Skupnosti na področju socialne politike, odražajo obvezo k evropskemu ukrepanju na številnih področjih socialne politike.

Politika evropske ekonomske, socialne in ozemeljske kohezije ob podpori strukturnih skladov EU povezuje in daje več moči državljanom in podjetjem ter pomaga sproščati celotni potencial enotnega trga. Ta politika je z zagotavljanjem čim večjega dosega koristi odpiranja trga in ublažitve morebitnih škodljivih učinkov prilagajanja prispevala k širjenju prednosti enotnega trga v vse regije Unije.

Evropske družbe se hitro spreminjajo. Tehnološki napredek in globalizacija vplivata na življenje in delo Evropejcev, na voljo so jim vedno nova delovna mesta, kariere in storitve, od njih pa se zahtevajo nova znanja in tempo sprememb je vse hitrejši. Enotni trg je sprožil nove trende v mobilnosti znotraj EU. Nekateri delavci se le s težavo prilagajajo in v teh obširnih procesih vidijo grožnjo, zlasti kadar imajo posledice za njihovo lokalno skupnost. Ta zaskrbljenost je upravičena in treba jo je obravnavati. Delavcem je treba zagotoviti njihove pravice in ohraniti enake pogoje. To je mogoče s pravilno uporabo delovnega prava EU.

Upoštevanje okoljske razsežnosti v večji meri ni pomembno le samo po sebi, ampak lahko ustvarja mnoge nove priložnosti. V ekološki industriji je danes že zaposlenih več ljudi kot v sektorjih, kakršna sta na primer avtomobilska ali farmacevtska industrija. Odločenost EU za ukrepanje in spodbujanje njenih standardov na svetovni ravni ji bo zagotovila prednost v vodenju novih tehnologij in ustvarjanju novih delovnih mest. Izkušnje Evrope v boju proti podnebnim spremembam, na primer z uporabo proizvodov in storitev z nizkim deležem ogljika, so za zgled vsemu svetu in vodijo k uveljavitvi svetovnih norm in nastanku novih izvoznih trgov.

Okvir 4. Spodbujanje socialne Evrope

Priprava poti za obnovljeno socialno agendo Kot del Komisijine Agende državljanov potekajo posvetovanja o socialnih razmerah v Evropi. Poleg tega poročila Komisija objavlja vizijo, kako lahko Evropejci izkoristijo priložnosti, ki jih ponuja odprta, sodobna in spremenljiva Evropa. Odzivi na to vizijo bodo prispevali k pripravi obnovljene socialne agende, ki jo bo Komisija predstavila sredi leta 2008 in bo opredelila pobude na ravni EU.

Storitve splošnega interesa Protokol, ki je bil dogovorjen istočasno z Lizbonsko pogodbo, določa načela EU, ki se uporabljajo za storitve splošnega interesa, ter uvaja nov, pregleden in zanesljiv okvir na ravni Pogodbe. Vključuje izkušnje desetletnih razprav o vlogi EU in poudarja stekanje mnenj, zlasti od bele knjige Komisije iz leta 2004 naprej. Poleg tega pregleda je predstavljen dokument o storitvah

splošnega interesa, vključno s socialnimi storitvami splošnega interesa, in skupaj povzemata novonastale razmere. Kmalu bo sledila pobuda za zdravstvene storitve.

Omogočanje mobilnosti Mobilnost delavcev je pravica, ki jo je uvedla Pogodba EU, in je bistvena za delovanje enotnega trga. Ob koncu prehodnih ureditev, predvidenih za nove države članice, bo prost pretok delavcev še lažji. Po evropskem letu mobilnosti delavcev 2006 bo Komisija do konca leta 2007 predstavila akcijski načrt zaposlitvene mobilnosti, ki bo vključeval pregled pravil Skupnosti za usklajevanje sistemov socialne varnosti.

Delovno pravo EU Pravila, ki so v veljavi na ravni EU, priznavajo temeljne pravice delavcev, na primer glede obveščanja in posvetovanja, ter določajo minimalne zahteve, ki zagotavljajo enake pogoje za delavce in podjetja. Do leta 2008 bo Komisija predstavila predlog spremembe Direktive o ustanovitvi Evropskega sveta delavcev.

Čezmejno vključevanje Za pomoč državljanom EU, ki živijo in delajo v obmejnih regijah, je bil oblikovan nov pravni instrument, poimenovan „Evropska skupina za ozemeljsko sodelovanje“ (ESOS), ki bo podprl doseganje novih čezmejnih pristopov sodelovanja na področjih, kot so zdravstvo, preprečevanje tveganj, varstvo okolja, kultura, turizem in lokalne čezmejne infrastrukture.

3. DOSEGANJE REZULTATOV

Če želi enotni trg dosegati rezultate, se mora prilagoditi in uporabiti nove pristope. To je še toliko pomembnejše zdaj, ko je EU še večja in raznovrstnejša. Vse ravni upravljanja in nadzora nosijo skupno odgovornost za njegov uspeh. Enotni trg temelji na zaupanju, ki ga je mogoče spodbuditi in krepiti s tesnim upravnim sodelovanjem in izboljšanim obveščanjem. Za zagotovitev, da bo enotni trg v celoti izkoristil svoj potencial, je potrebno obnovljeno partnerstvo.

3.1. Enotni trg, bolj podprt z dokazi in usmerjen k učinkom

EU se mora osredotočiti na področja, na katerih to največ šteje, ter ukrepati tam, kjer trgi ne dosegajo zelenih rezultatov in kjer lahko prispeva največ. Ukrepanje zahteva sodelovanje vseh zainteresiranih strani pri spremljanju razvoja trga, prepoznavanju težav, ocenjevanju obsega ukrepanja in zbiranju povratnih informacij, ki odražajo dejanske razmere. Dober zgled so prizadevanja za izboljšanje delovanja trgov z zemeljskim plinom in električno energijo.

Komisija in nacionalni organi imajo obsežne izkušnje s spremljanjem trgov in sektorjev. To je treba še naprej razvijati. Velik del odgovora so raziskave o konkurenci v sektorjih, prepoznavanje vodilnih trgov in razvoj skupnih tehnoloških pobud. Vendar pa je na mnogih področjih treba zbrati še več dokazov z ustreznimi povratnimi informacijami glede delovanja enotnega trga v praksi. V večji meri je treba upoštevati tudi potrošnike, MSP in svetovno razsežnost, pa tudi vplive na družbo in okolje.

Okvir 5. Ukrepanje, kjer največ šteje

Spremljanje trgov in sektorjev Kot del tega pregleda so službe Komisije razvile metodologijo za bolj sistematično spremljanje delovanja ključnih trgov blaga in storitev. V prvi fazi je potekalo pregledovanje sektorjev z največjimi potencialnimi koristmi v zvezi z rastjo, novimi delovnimi mesti in blaginjo potrošnikov. V drugi fazi bo opravljena podrobnejša preučitev izbranih sektorjev, da bi se določili razlogi za slabo delovanje trgov (pomanjkanje odprtosti/vključenosti, premajhna izbira in preglednost za potrošnike, nizka raven konkurence, šibko regulativno okolje in preskromno število inovacij). To bo dalo bistven vpogled, potreben za ustrezno obravnavanje posebnih izzivov v zadevnih

sektorjih. Ob tem poročilu je predstavljen tudi delovni dokument služb, ki vsebuje prve ugotovitve. Komisija bo novi pristop razvila v tesnem sodelovanju z nacionalnimi organi.

Točkovna tabela za potrošnike Za namen zgoraj omenjene metodologije bo vzpostavljena točkovna tabela, ki bo na podlagi ključnih kazalnikov, kot so pritožbe, cene, zadovoljstvo potrošnikov, možnosti menjave ponudnikov in varnost, kadar je mogoče pa tudi dodatnih sektorskih kazalnikov spremljala uspešnost trgov z vidika potrošnikov, in prikazovala kateri trgi ne dosegajo ekonomskih in socialnih izidov. Razviti bo treba nove vire podatkov, na primer za primerjanje potrošniških cen. Ta točkovna tabela bo v letu 2009 vključena v točkovno tabelo enotnega trga.

3.2. Večja usmerjenost in boljše izvrševanje

V nadaljevanju uresničevanja enotnega trga se je Komisija zavezala k „pametnejšemu“ kombiniranju orodij, tj. instrumentov, ki so preprosti za uporabo in v celoti spoštujejo načeli subsidiarnosti in sorazmernosti ter različne nacionalne tradicije.

Državljeni in podjetja za samozavestno opravljanje čezmejnih dejavnosti potrebujejo pravno varnost. Zato pravna ureditev na nekaterih področjih ostaja pomembna, lahko pa ni vedno nujna ali ustrezna, na primer, kadar ovire delovanja enotnega trga niso v prvi vrsti pravne, ampak predvsem vedenjske ali institucionalne. Raznovrstna EU še bolj spodbuja preprosto zakonodajo. V praksi bodo najboljši rezultati pogosto doseženi s kombiniranjem orodij (npr. enotnega trga in konkurence), ki dopolnjujejo pravno zavezujoče instrumente s pristopi, kot so usmerjanje, samoregulacija, usposabljanje ali zagovarjanje. Nadaljevati je treba prizadevanja za vključevanje zainteresiranih strani in posvetovanje z njimi glede politik enotnega trga. Pomembni predlogi bodo še naprej predmet strogega ocenjevanja učinkov in Komisija se je zavezala zmanjšati posredovanje EU tam, kjer to več ne dosega želenih ciljev ali kjer ga je nadomestil razvoj trga ali ukrepanje na lokalni, regionalni, nacionalni ali svetovni ravni.

Izvajanje in izvrševanje pravil enotnega trga po vsej EU je bistveno. Če se pravo EU ne uporablja pravilno ali če spoštovanje pravic, ki jih ustvarja, ni zadovoljivo in pravna sredstva niso zagotovljena, potem se koristi enotnega trga ne bodo ustvarjale. Prizadevanja za ustreznejšo uporabo prava Skupnosti se bodo nadaljevala, da bodo državljani, potrošniki in podjetja razumeli in učinkoviteje uporabljali regulativni okvir enotnega trga.

Okvir 6. Najboljša možna uporaba orodij enotnega trga

Boljše kombiniranje instrumentov Ob tem poročilu je predstavljen tudi delovni dokument služb, ki vsebuje pregled vseh razpoložljivih orodij za oblikovanje, upravljanje in uresničevanje politik enotnega trga ter preučitev načinov za doseganje najboljših rezultatov na vseh ravneh upravljanja.

Izboljšanje izvajanja Kot je bilo opredeljeno v njenem nedavnem Sporočilu o uporabi prava Skupnosti⁵, bo Komisija ukrepala za preprečevanje težav pri uporabi prava EU in njihovo hitro reševanje v tesnem sodelovanju z državami članicami. Komisija bo kršitve prava EU obravnavala glede na njihovo pomembnost. Države članice so naprošene, da priskrbijo ustrezne informacije, ki ponazarjajo kako je zakonodaja Skupnosti prenesena v njihovo nacionalno zakonodajo. Komisija bo objavila splošnejše informacije o trenutnem stanju izvajanja zakonodaje in o sodnih postopkih za zagotavljanje odprave kršitev prava Skupnosti.

⁵ COM(2007) 502 z dne 5. septembra 2007.

Neposredno reševanje problemov SOLVIT je mreža strokovnjakov na področju enotnega trga, ki državljani in podjetjem zagotavlja pomoč pri reševanju težav, ki nastajajo, ko nacionalni nepravilno uporabljajo pravo EU. Od njegove ustanovitve, julija 2002, je mreža SOLVIT, ki jo sestavljajo nacionalni centri in ekipa Komisije, uspešno rešila več kot 1 300 problemov; v nekaterih primerih je bilo treba v nacionalno zakonodajo vnesti korenite spremembe. Okrog 80 odstotkov nastalih problemov je rešenih brez posredovanja sodstva in v večini primerov je rešitev dosežena v zastavljenem roku desetih tednov. Z večanjem osveščenosti o storitvah, ki jih ponuja SOLVIT, se povečuje tudi število prejetih primerov.

3.3. Večja decentralizacija in podprtost z mrežami

Enotni trg zahteva sodelovanje upravnih organov in zainteresiranih strani na vseh ravneh upravljanja EU. Skupaj morajo zagotoviti dobro poznavanje in pravilno razumevanje pravil enotnega trga, njihovo uporabo in izvrševanje. Sprejemanje odgovornosti in krepitev medsebojnega zaupanja sta bistvenega pomena za učinkovito delovanje enotnega trga. Zato je treba vzpostaviti nova delovna razmerja in nove pristope.

Izkušnje nekaterih držav članic kažejo, da je ustanovitev „centrov za enotni trg“, ki imajo vlogo koordinatorja nacionalnih prizadevanj za dobro delovanje enotnega trga, lahko zelo koristna. Na ravni EU primer Evropske mreže za konkurenco ponazarja, kako lahko mreža, sestavljena iz organov držav članic, pristojnih za konkurenco, in Komisije, zagotovi učinkovito in dosledno uporabo pravil EU. Kot to poteka na področju carine in v okviru Mreže za usposabljanje potrošnikov, lahko EU igra vlogo tudi pri podpori izmenjave podatkov in osebja med nacionalnimi upravami. Na mnogih področjih je mogoče še razširiti sodelovanje, povezovanje v mreže in izmenjavo praks med upravnimi, sodnimi in zakonodajnimi organi držav članic ter med zakonodajnimi organi EU.

Okvir 7. Partnersko sodelovanje

V preteklih letih je bilo na področju izboljšanja prenosa, izvajanja in izvrševanja prava EU, širjenja informacij in povečanja čezmejnega sodelovanja med upravami sprejetih mnogo pobud na lokalni, regionalni in nacionalni ravni ter ravni EU. Na podlagi teh izkušenj lahko EU ugotovi, kateri pristopi so učinkoviti in kateri niso ter na katerih področjih so še potrebna prizadevanja za uresničitev enotnega trga. Komisija in države članice bodo znotraj Posvetovalnega odbora za notranji trg skupaj prepoznavale najboljše prakse, se dogovarjale za smernice in zagotavljale medsebojno podporo. Nacionalne koordinatorje, pristojne za lizbonsko strategijo, bi bilo treba tudi povabiti, da prevzamejo ključno vlogo v krepitvi strateškega usklajevanja in izmenjave izkušenj.

3.4. Dostopnejši in boljše predstavljen javnosti

Za boljše obveščanje javnosti in seznanjanje s priložnostmi, ki jih ponuja enotni trg, je mogoče storiti še veliko več. Če želijo državljani, podjetja ter lokalni in regionalni organi izkoristiti priložnosti, ki jih ponuja enotni trg, morajo biti o njih obveščeni in razumeti pravila delovanja enotnega trga. Prav tako sta preglednost pravil in preprost dostop informacij zelo pomembna za partnerice, ki niso članice EU.

Države članice so pozvane, da okrepijo obveščanje o enotnem trgu in izboljšajo načine seznanjanja o virih informacij. Komisija jih bo v teh prizadevanjih podprla. Kot del tega pregleda so se stopnjevale obveščevalne akcije: začelo se je izvajanje pilotnega projekta „ambasadorjev enotnega trga“ in razvija se enotna spletna dostopna točka za različne podporne storitve enotnega trga EU. To bo dopolnilo že utečeno sodelovanje med Komisijo in

državami članicami na področju zagotavljanja informacij ter reševanja težav za državljane in podjetja.

Okvir 8. Omogočanje dostopa do informacij

Potrebuje pomoč? Podporne storitve EU Potujete po Evropi in se sprašujete, kakšne so vaše pravice? Iščete delo? Imate težave z registracijo avtomobila ali z ustanavljanjem podjetja? Evropa lahko odgovori na vaša vprašanja in vam pomaga. Vzpostavljen bo enoten portal obstoječih spletnih storitev EU v obliki dostopa do tekočih informacij, pomoči in sistemov reševanja težav, ki jih upravlja EU, po načelu „vse na enem mestu“ (med drugim bodo vključene storitve Europe Direct, Tvoja Evropa, SOLVIT, Kažipot za državljane, EURES in nova celovita mreža za podporo podjetjem). Tu bodo državljani in podjetja našli odgovore na svoja vprašanja o enotnem trgu.

Vas zanima, kako uspešen je enotni trg? Točkovna tabela enotnega trga Komisija bo spremljala uspešnost enotnega trga in spomladanskemu Evropskemu svetu redno poročala o prednostnih nalogah. Pri tem bodo zajeti že zbrani podatki o prenosu direktiv EU, kršitvah in uporabi mehanizmov za reševanje težav, kot je SOLVIT. Prav tako bodo vključeni gospodarski kazalniki, na primer za spremljanje trga, in nadaljnje določanje norm uspešnosti po vsej EU. Prva izdaja obširnejše točkovne tabele enotnega trga bo objavljena leta 2008.

4. SKLEPNE UGOTOVITVE

Enotni trg je eden najotipljivejših uspehov Evrope in ji lahko pomaga pri spopadanju z izzivi 21. stoletja. Odprt, celovit in konkurenčen enotni trg bo spodbudil gospodarsko rast in zdrave trgovinske odnose, odpiral nove priložnosti ter ustvarjal delovna mesta. V dobi globalizacije bo na prvo mesto postavljala interese in vrednote Evropejcev. Njegovo delovanje bo tesno povezano z učinkovitim vsesplošnim dostopom do ključnih storitev, visokimi socialnimi in okoljskimi standardi ter visoko ravno vlaganj v raziskave in izobraževanje. Kot rezultat skupnih prizadevanj vseh zainteresiranih strani in vseh ravni upravljanja bo enotni trg pokazal, kako lahko Evropa dosega rezultate za svoje državljane.

Z namenom nadaljevanja idej, ki jih opredeljuje ta pregled, Komisija poziva Evropski parlament, Svet, Evropski ekonomsko-socialni odbor in Odbor regij, da:

- enotnemu trgu zagotovijo svojo široko podporo v prilagajanju, opisanem v tem sporočilu; v prvi vrsti bi moral spomladanski Evropski svet 2008 zagotoviti, da postanejo prednostne naloge enotnega trga, vključno z njegovo zunanjo razsežnostjo, vidnejše v lizbonski strategiji in da bodo ugotovitve tega poročila vključene v naslednji pregled ekonomske in monetarne unije ob njeni 10. obletnici, maja 2008;
- poudarijo pomen socialnih koristi v smislu priložnosti, dostopa in solidarnosti, ki jih lahko z odobritvijo pristopa, opredeljenega v dokumentu o viziji, ki spremlja to sporočilo, zagotavlja enotni trg;
- podprejo pristop k storitvam splošnega interesa, vključno s socialnimi storitvami splošnega interesa, opredeljenim v Sporočilu, ki spremlja to poročilo.